

Supplement №3 (140) 2023

ISSN 2786-6661eISSN 2786-667X

UDC: 378.6:61:001.891](477.411)(050)

Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця

НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕДИЧНИЙ МОЛОДІЖНИЙ ЖУРНАЛ

Видання індексується
в Google Scholar,
Index Copernicus, WorldCat OCLC

ISSN 2786-6661eISSN 2786-667X

Ministry of Health of Ukraine
Bogomolets National Medical University

THEORETICAL AND PRACTICAL
EDITION

UKRAINIAN SCIENTIFIC MEDICAL YOUTH JOURNAL

Journal's indexing:
Google Scholar, Index Copernicus,
WorldCat OCLC

Засновник – Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця МОЗ України
Періодичність виходу 4 рази на рік.

Журнал внесено до переліку фахових видань.

Галузі наук: медичні, фармацевтичні.
(наказ МОН України 09.03.2016 №241)
Реєстраційне свідоцтво KB № 17028-5798ПР.
Рекомендовано Вченою Радою НМУ
імені О. О. Богомольця
(протокол №2 від 23.06.2023р.)

Усі права стосовно опублікованих статей
залишено за редакцією.
Відповідальність за добір та викладення фактів
у статтях несуть автори,
а за зміст рекламних матеріалів – рекламодавці.
Передрук можливий за згоди редакції
та з посиланням на джерело.
До друку приймаються наукові матеріали,
які відповідають вимогам до публікації
в даному виданні.

Founder – Bogomolets National Medical University
Ministry of Health of Ukraine

Publication frequency – 4 times a year.

**The Journal is included in the list of professional
publications in Medical
and pharmaceutical Sciences**

(order MES Ukraine 09.03.2016 № 241)
Registration Certificate KB № 17028-5798ПР.
Recommended by the Academic Council
of the Bogomolets National Medical University, Kyiv
(protocol №2 of 23.06.2023)

All rights concerning published articles are reserved
to the editorial board.

Responsibility for selection and presentation
of the facts in the articles is held by authors,
and of the content of advertising material –
by advertisers.

Reprint is possible with consent
of the editorial board and reference.
Research materials accepted
for publishing must meet
the publication requirements of this edition.

ЗМІСТ/CONTENTS

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

«RELEVANT ISSUES OF SAFETY AND HYGIENE OF MEDICINES, MEDICAL PERSONNEL, AND PATIENTS»

TO THE 100TH ANNIVERSARY OF HYGIENE, OCCUPATIONAL SAFETY
AND HEALTH DEPARTMENT, BOGOMOLETS NATIONAL MEDICAL
UNIVERSITY, AND WORLD PATIENT SAFETY DAY 2023

September 15, 2023

Bogomolets National Medical University
Kyiv, Ukraine

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З МІЖНАРОДНОЮ
УЧАСТЮ ДО 100-РІЧЧЯ КАФЕДРИ ГІГІЄНИ, БЕЗПЕКИ ПРАЦІ
ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗДОРОВ'Я НМУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
ТА ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ БЕЗПЕКИ ПАЦІЄНТІВ 2023 РОКУ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ І ГІГІЄНИ ЛІКАРЕНЬ, ПЕРСОНАЛУ І ПАЦІЄНТІВ»

15. 09. 2023

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Київ, Україна

порівняно з контролем. Нірковий рефлекс також гальмувався упродовж усього терміну спостереження, на 30 добу досліду за дії фтору спостерігалось деяке підвищення емоційної реактивності. Додавання до раціону пектину з кальцієм сприяло зниженню гальмівних процесів у ЦНС: СПП підвищився за дії свинцю лише на 12,7%, фтору – на 10%, при комбінованому надходженні – на 30%, проте його значення зросло на 30 добу досліду. Практично аналогічні результати отримані за показником ніркового рефлексу.

Ефективнішим засобом корекції порушень ЦНС виявився комплекс пектину з кальцієм і тріовітом. На 15 добу досліду в усіх випадках впливу речовин зареєстровано підвищення СПП в межах 13% – 18,5%, а на 30 добу досліду свинець і комбінована дія речовин знизилася СПП близько 20% порівняно з контрольною групою, що свідчить про фізіологічне збудження безумовно-рефлекторної діяльності, і відповідно, активацію (напруження) адаптивного процесу внаслідок доданих біопротекторів. Нірковий рефлекс підвищився на 13-15%. Уведення фтору практично вже не викликало змін за даними показниками. Виявлені хвилеподібні і різноспрямовані зміни за СПП і нірковим рефлексом характеризують фазовість гальмівних та збудливих процесів, а отже, і фазовий перебіг адаптивних процесів, кількісні зміни характеризують зменшення сили дії свинцю і фтору на фоні відповідних біопротекторів.

Висновки: Свинець, фтор і їхня суміш призводять до гальмування безумовно-рефлекторної діяльності і проведення нервових імпульсів, зниження емоційної реактивності. Найоптимальнішим коригуючим засобом виявлених порушень окремої і комбінованої дії свинцю і фтору виявився комплекс пектину з кальцієм і тріовітом.

Ключові слова: плюмбуму нітрат, натрію фторид, пектин, кальцій, тріовіт, сумаційно пороговий показник, нірковий рефлекс, комбінована дія.

РОЗВИТОК І НАПРЯМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ КАФЕДРИ ЗАГАЛЬНОЇ ГІГІЄНИ З ЕКОЛОГІЄЮ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО ВІД 1899 Р. ДО 2023 Р.

Федоренко В.І., Кіцула Л.М.

Кафедра загальної гігієни з екологією

Завідувач кафедри: д. мед. н., професор Федоренко В.І.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

м. Львів, Україна

Вступ: Наприкінці ХІХ століття 1899 р. у Львівському університеті на медичному факультеті заснована перша кафедра гігієнічного профілю у західному регіоні України. Фундатором і першим керівником кафедри до 1906 р. був проф. Бондзинські Станіслав. Надалі очолювали кафедру проф. П. Кучера – до 1919 р., проф. З. Штойзінг – до 1945 р., проф. Г. І. Столмакова – до 1946 р., наступні 24 роки – проф. В.З. Мартинюк – учень і послідовник акад. О.М. Марзеєва, від грудня 1969 р. до 1999 р. – проф. І.І. Даценко, від 1999 р. – завідувач кафедри – проф. В.І. Федоренко.

Мета: Простежити розвиток наукової діяльності кафедри загальної гігієни з екологією Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького від її становлення до сьогодення.

Матеріали і методи: Використано архівні матеріали, історичні статті, друковані праці, звіти, автореферати дисертацій. Методи – пошуковий, бібліографічний, аналітичний, описовий.

Результати: З архівів та публікацій відомо, що упродовж перших 40 років після утворення кафедри, наукові дослідження стосувалися гігієнічних і мікробіологічних аспектів якості питної води у Львові, мінеральних вод, очищення стічних вод міста, профілактики холери, черевного тифу, питань гігієни харчування, проте наукові кадри не готувалися, оздоровчо-гігієнічну освіту поміж населення проводили українські лікарі (Шапіро І.Я., Зіменковський Б.С. та ін., 2006).

Від 1946 р. на кафедрі загальної гігієни розпочалася систематична науково-дослідна робота і підготовка наукових кадрів, запроваджена аспірантура, 1951 р. – докторантура. Наукова робота охоплювала практично усі розділи гігієни і стосувалася вивчення біологічної дії та гігієнічного значення факторів навколишнього середовища малої інтенсивності в умовах населених місць. Перспективним напрямом наукової роботи стала санітарно-гігієнічна оцінка повітряного середовища житлових приміщень при відкритому спалюванні газу у побутових та виробничих цілях, вивчення хронічної оксидвуглецевої інтоксикації мешканців газифікованих квартир, працівників промисловості. Доведено існування хронічної інтоксикації монооксидом вуглецю як самостійної нозологічної форми та провідної ролі тканинної гіпоксії за умов тривалої дії монооксиду вуглецю на організм. Проводилася гігієнічна оцінка місцевих умов водопостачання питної води та води плавальних басейнів, кліматичних особливостей та забруднення атмосферного повітря м. Львова, досліджувалися санітарно-епідемічний стан і побутові умови сільського населення західних областей України, умови праці і стан здоров'я шахтарів, робітників цементного заводу, водіїв автобусів, комплекс факторів в умовах пасажирських автобусних перевезень, фізичний розвиток учнів училищ і робітників-підлітків, опрацьовувалися питання розумової праці школярів, студентів, аспірантів, а також етіології, патогенезу і профілактики стафілококових харчових отруєнь. Наприкінці 60-х років XIX ст. на кафедрі отримав розвиток новий напрям наукових досліджень – токсиколого-гігієнічна оцінка пестицидів, продуктів згорання нових синтетичних полімерних матеріалів, вплив хімічних речовин (бензол, толуол) на працездатність людини. Опрацьовувалися теорія та методологія кумуляції в токсиколого-гігієнічних дослідженнях, нові методи газохроматографічного аналізу забруднювальних хімічних речовин повітря із використанням цеолітів.

За останні два десятиліття основні напрями наукових досліджень кафедри – еколого-гігієнічна оцінка негативного впливу хімічних чинників малої інтенсивності на здоров'я населення та факторів його формування, зокрема дітей м. Львова і Львівської області, опрацювання вікових стандартів фізичного розвитку дітей дошкільного віку, котрі мешкають у сільській і міській місцевості, школярів і школярок 1-8 класів закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) м. Львова. Дослідження стосувалися оцінки факторів формування здоров'я дітей, що проживають в екологічно несприятливих регіонах, а також ризик-факторів виникнення екологічно зумовленої патології, зокрема й визначення факторів ризику розвитку безсимптомної метгемоглобінемії у дітей та розроблення системи заходів її профілактики, у т. ч. й набутої метгемоглобінемії за умов комбінованої дії нітратів, нітритів та свинцю. Опрацьовано методичні підходи і проведена комплексна гігієнічно-токсикологічна оцінка фактичного харчування з надходженням важких металів (свинець, кадмій, ртуть, арсен), нітратів та нітритів з їжею в організм, харчового та ендоекологічного статусу обстежених дітей дошкільного віку. Паралельно проводилися експериментальні токсикологічні дослідження з вивчення окремої і комбінованої дії різних свинцю, кадмію, нітратів, нітритів з оцінкою типу комбінованої дії. Ці дослідження охоплювали токсикометричний аналіз і гігієнічну оцінку комбінованої дії ксенобіотиків у складі сумішей постійного і змінного складу.

Наукові дослідження стосувалися також фізіолого-гігієнічного напрямку – формування адаптації молодших школярів і школярок під час навчання у ЗЗСО та опрацювання методичної схеми комплексної гігієнічної оцінки факторів формування адаптації, методів оцінки рівня адаптованості дітей, способів визначення синдрому екологічної дезадаптації, донозологічної діагностики техногенних мікроелементозів у дітей.

Провідним напрямом наукових досліджень упродовж останніх років є вивчення фізичного розвитку й опрацювання вікових регіональних стандартів фізичного розвитку дітей. Розроблено і впроваджено стандарти фізичного розвитку дітей дошкільного віку сільської місцевості Львівської області. Виявлено, що нормальний фізичний розвиток має третина обстежених дітей, проте діти сільської місцевості відстають у зрості від своїх міських однолітків і мають меншу масу тіла. На основі досліджених антропометричних показників школярів і школярок 1 – 8 класів ЗЗСО м. Львова опрацьовані критерії і методи оцінки фізичного розвитку, регіональні стандартизовані показники фізичного розвитку і таблиці (шкали регресії за зростом) для оцінки фізичного розвитку школярів 7 – 14 років, проведено аналіз територіальних особливостей фізичного розвитку. З'ясовано, що з-поміж обстежених львівських школярів більшість мають середній зріст та гармонійний розвиток. Динаміка змін зросту, маси тіла і обводу

грудної клітки молодших школярів за останні 50 років свідчить про активацію процесів акселерації на фоні астенізації і граціалізації дітей. Виконується планова наукова робота з вивчення фактичного харчування студентів.

Висновки: Наукові дослідження кафедри охоплюють широкий спектр гігієнічних проблем на кожному етапі її існування. Напрацювання упроваджені у практичну діяльність закладів охорони здоров'я і профілактичної медицини, навчальну роботу медичних закладів вищої освіти.

Ключові слова: кафедра загальної гігієни, наукова діяльність, гігієнічна оцінка, здоров'я, фізичний розвиток.

ГІДРОТЕРАПІЯ – БЕЗПЕЧНИЙ МЕТОД ЗНЕБОЛЕННЯ ПОЛОГІВ В УМОВАХ СТАЦІОНАРУ

Фурса-Совгира Т.М., Бенюк С.В., Харченко В.Є.

Науковий керівник: д. мед. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України Бенюк В.О.

Кафедра акушерства і гінекології № 3

Завідувач кафедри: д. мед. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України Бенюк В.О.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

м. Київ, Україна

Вступ: Виходячи з реалій сьогодення важливим питанням для майбутніх батьків є безпечні пологи в безпечному місці. Безкінечні повітряні тривоги та обстріли мирних міст, відсутність електропостачання та постійне перебування в бомбосховищах вносить певні корективи в наше життя та психоемоційний стан. Найбільш вразливою частиною населення є вагітні жінки. Саме тому важливо підтримувати відчуття захищеності та безпеки, що досягається, в тому числі, і за рахунок зменшення больових відчуттів під час пологів. З цією метою активно використовуються засоби гідротерапії, як методу немедикаментозного знеболення та покращення психоемоційного стану жінки в першому періоді пологів.

Мета дослідження: зменшити рівень психоемоційного напруження та медикаментозного знеболення пологів з використанням гідротерапії в пологах в умовах пологового будинку.

Матеріали і методи: Нами вивчено особливості перебігу пологів у 40 жінок (основна група), що у першому періоді пологів з метою знеболення застосовували методи гідротерапії та 40 жінок без застосування гідротерапії (група порівняння). До дослідження увійшли жінки з терміном вагітності 37-41 тиждень в першому періоді пологів, з одноплідною вагітністю, цілим плідним міхуром та відсутністю ускладнень під час вагітності. Серед жінок основної групи народжували вперше – 23 (57,5%), народжували повторно – 17 (42,5%), а серед жінок групи порівняння – 19 (47,5%) та – 21 (52,5%) відповідно ($p > 0,05$). В основній групі у якості немедикаментозного знеболення використано масаж у ванні-джакузі та водно-голчатий масаж у душовій кабіні. Жінкам групи порівняння пропонувалось знеболення медикаментозними методами за показанням.

Результати: Аналіз структури і частоти ускладнень термінових пологів в групі порівняння виявив значний рівень аномалій пологової діяльності – 7 (17,5%) (основна група – 2 (5,0%), $p < 0,05$), передчасного і раннього злиття навколоплідних вод – 8 (20,0%) (основна група – 1 (2,5%), $p < 0,05$ – випадок раннього злиття навколоплідних вод), дистресу плода – 7 (17,5%) (основна група – 1 (2,5%), $p < 0,05$ – як результат абсолютно короткої пуповини та передчасного відшарування нормально розташованої плаценти. Дані ускладнення пологів призводили до збільшення кількості оперативного розродження серед жінок групи порівняння – 8 (20,0%) (основна група – 2 (5,0%), $p < 0,05$).

В пологах застосовувались різні методи як медикаментозного, так і не медикаментозного знеболення. Зокрема, серед жінок групи порівняння епідуральна анестезія проведена 7 (17,5%) жінкам, інші методи у 5 (12,5%) вагітних, у 20 роділь в якості знеболення використано методи фізіопсихопрофілактики.